

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto 5 K, za pol leta 2-50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 5-50 K, za Ameriko 6-50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. : :

Četrta Velika noč v svetovni vojski.

Že četrto Veliko noč praznujemo med gromenjem topov obletnico največjega zgodovinskega dogodka, spomin trpljenja in vstajenja, spomin odrešenja in prerodenja sveta. Ali bomo pač obhajali letos ta spomin trpljenja in vstajenja zadnjič v tej strašni in grozni vojni narodov? — Kdo nam da zanesljiv odgovor?

Ko je solnce vzhajalo, prišle so žene k grobu. In ko so se ozrle tja, videle so kamen odvaljen od groba in ko so stopile v grob, niso našle trupla Gospoda Jezusa.

Narodi iščejo Kristusa, Kralja miru, in ni ga. Kličejo ga in ni ga. Kristus je vstal ter nam zapustil vzgled ljubezni in miru.

Ljudje bi se morali ljubiti med seboj, a se morijo. Države bi morale ena drugo podpirati, a se vojskujejo. Cel svet je narobe, podivjan. Vse dviga orožje proti orožju, vse se sovraži in si streže po življenju. Smrt ima strašno žetev. Matere in očetje jokajo za svojimi sinovi, žene za svojimi možmi, otroci za svojimi očeti. Kri in solze tečejo v potokih. Kje je Kristus in njegovi nauki, kje njegovi vzgledi?

Na bojiščih smrt, na domovih trpljenje. In trpljenje doma ostalih premnogi izrabljajo v svojo korist, da nasitijo svojo lastno sebičnost. Goljufija in oduševstvo vseh, v mestih in vaseh. Pravičnost in ljubezen do bližnjega sta preganjani in sovraženi. Žene bledijo od gladi, otroci hiraajo od pomanjkanja, starčki in starke padajo oslabei na tla. Bede je strašno veliko med nami, a usmiljenja prav malo. In kakor hijene, kadar vidijo mrtva trupla na bojnih poljanah, prihajajo med to bedo oduševske prikazni, da še izpijejo zadnjo kapljico krvi iz stark, žen in otrok. Kje je Kristus in njegovi nauki, kje njegovi vzgledi?

Kristus je iz groba vstal, aleluja! Ta klic bo odmeval te dni zopet slovesno po naših cerkvah. Smrt in življenje sta se borila v prečudni borbi. In ko je Kristus na gori Kalvariji v največjih bolečinah, po težki križevi poti, z nagnjeno glavo izdihnil svojo dušo, je bila smrt prepričana, da je zmagala. Toda njeno zmagošlavje je bilo kratko. Gospod življenja jo je premagal, strl njene okove, odmaknil težki kamen ter vstal tretji dan iz lastne moči v vsem svojem veličanstvu kot zmagovalec groba in smrti.

Kristusa iščemo in ga ni. Njegovih naukov, njegovih vzgledov iščemo in jih ni. Tudi učenci Gospodovi so žalovali, ko je ležal Kristus v grobu, toda njihova žalost se je spremenila v veselje. Enako se bode spremenila tudi naša žalost v radost. Kristus bo in mora priti zopet med nas in ž njim njegovi nauki in vzgledi. Že vidimo izhajati na vzhodu nadežno zarjo, ki bo prinesla človeštvu skorajšen mir. Naš cesar Karol in naša cesarica Cita se neprenehoma trudita za mir. Sv. Oče Benedikt kliče dan za dnevom vsem narodom in vsem državam, naj že vendar opustijo krvoprelivanje in naj se zopet zavedajo, da so vsi otroci enega Očeta. Sodišča so na delu, da zatirajo izkoriščevalce in izsesavalce, ki hočejo porabiti

sedanje razmere za svojo nesramno lakomnost. Vse to so znamenja, da dolgo ne more več trajati to strašno vojno gorje. Mir mora priti in ž njim ljubezen, usmiljenje in pravica.

Kristus je zares vstal. Trdna kakor skala je naša vera v vstajenje. In na tej podlagi verujemo v pomlajenje in v zmagošlavno vstajenje Avstrije ter v lepšo bodočnost našemu cesarju in habsburški dinastiji vedno zvestega slovenskega naroda. Verujemo v srečnejšo dobo združenih jugoslovanskih narodov, ki so po vsej svoji zgodovini, po vsej svoji legi, po vsem svojem mišljenju in čustvovanju bistven in neločljiv del avstrijske monarhije. Kdor bi ne veroval v bodočnost slovanskega naroda, bi tudi ne bil trden v veri na bodočnost naše monarhije. Saj Avstrija sestoji iz različnih narodov. In če bi narodi, ki tvorijo večino v monarhiji, ne imeli bodočnosti, kako naj bi potem imela bodočnost monarhija sama?

Ali naj mi Slovenci obupujemo nad svojo bodočnostjo v sedanjih časih trpljenja in preganjanja po naših narodnih nasprotnikih? Nikakor ne! Gospod je vstal iz groba tudi za nas, njegovega odrešenja smo deležni tudi mi. Vzor nam ostani Kristus! Ali ni bilo potrebno, da je trpel sam Kristus in šel po trnjevi poti k svoji zmagi in slavi? Žrtve so vedno bile in bodo in za vsako veliko reč so tudi žrtve velike.

Trdna je naša vera v vstajenje. Trdno je naše upanje po dogodkih velikega tedna v vstajenje slovenskega naroda iz temine groba. In trdna bodi naša ljubezen do vstale Jugoslavije in njeni glas naj se mogočno razlega med vse slovanske narode: Velika noč! Vstajenje! Aleluja!

Zasajanje novih vinogradov.

Zasajanje novih vinogradov povzroča med vojsko velike težkoče.

Ni dovolj delavskih moči, ne gnoja, ne orodja. Vsled ugodnih vinskih cen je pa marsikateri vinogradnik letos izrigolal večjo ali manjšo površino svojega vinograda in mu sedaj nastanejo nove težkoče z zasaditvijo tega prostora.

Cepljenih trt ni dobiti, vsaj ne zadostne množine, ker javne trtnice, ki se pečajo s pridelovanjem cepljenih trt, bolehaajo na istih težkočah kot kmečki vinogradi. Ni delavcev, ne gnoja, ne materiala.

Divjih trt zasajati po zrigolanem prostoru vinogradniku pa ne kaže, ker ni gumija in ne more trt v drugem letu, kakor je navajen, na zeleno pocepiti.

Zato ostane vinogradniku le ena pot odprta, namreč ta, da si vzgoji potrebne cepljenke sam doma. Vsaj je itak vselej, posebno sedaj v vojski najboljše, da se ne zanaša nihče na drugega, ampak le na samega sebe.

Cepljene trte si najlažje vzgojimo potom t. zv. stratificiranja in siljenja trt.

Koncem marca ali začetkom aprila kaže najbolj, cepljenje izvršiti. To se zgodi tako-le: Najprvo je treba skrbeti za potrebne trte, to je za cepiče. Cepiče si lahko vsak nabere v svojem vinogradu, spravi jih v vlažen pesek ali vlažno žaganje v kleti do časa cepljenja.

Podlage, bodisi ključce ali pa vkoreninčene trte (bilfe), dobi lahko vsak vinogradnik v državnih trtnicah. Podlago moramo oslepiti, to je vsa očesa izrezati, da ne more odgnati. Cepljenje takih trt je zelo jednostavno in je le malo vaje treba, da se ga vsak privadi. Cepič se vzame čisto kratek, z enim očesom, nad katerim se vodoravno odreže.

Cepič in podlaga se poševno prirežeta, na rezni plošči se naredi mala zareza v podobi jezička, cepič se stakne s pomočjo teh jezičkov s podlago skupaj in cepljenje je izvršeno. Vezati ni treba prav nič.

Cepljene trte se vlagajo na to v zaboje, ki so približno 60 cm globoki in katerih ena stran se da odpreti. Stene zaboja se 15 cm nad dnom prevrtajo, da prihaja do trt zrak. Cepljenke se vlagajo notri tesno skupaj tako, da vsi cepiči leže v eni višini, 8 cm od roba. Štiri prste na debelo na okoli in spodaj se lahko natlači vlažnega jelovega žaganja. Tudi med trte se potrese žaganja. Kadar je zaboj poln, se ga postavi po koncu. Navrh, na očesa cepičev, se potrese en prst na debelo za fižol debelih koščkov lesnega ogla, na to dva prsta na debelo žaganja in na vrh se dene nekaj vlažnega mahu, da zaboj drži vlago.

Tako napolnjene (napokane) zaboje s trtami se postavi na vlažen in gorak kraj. Tak kraj je na kmetih na primer hlev, kjer se postavi zaboj na bolj svetlem kraju nekoliko od tal, da ne stoji v mokroti.

Še bolj pripravna je seveda gorka greda ali pa posebna svetla in vlažna soba, kjer se lahko kuri. Najbolj prikladna začetna toplota je kakih 25°C. Ko začnejo trte odganjati, se toplota zniža na 20°C in pozneje na 15°C, da trte preveč ne olženejo, kar ni dobro.

Z zračenjem je skrbeti zato, da poganjki ne gnijejo, s postavljanjem na svetlobo pa, da se utrdijo in ozelene.

Kadar so cepljenke na cepilnem mestu dobro zalite in so primerno utrjene, za kar rabi tri do štiri tedne, jih posadimo na prosto.

Sade se lahko naravnost v vinograd ali pa najprej v trtnico in še-le drugo leto v vinograd.

Kdor ima zemljo v vinogradih zrigolano, naredi najbolje, da jih posadi naravnost v vinograd, zlasti če ni zemlja hudo peščena, kamenita, ali pa preveč mastna (ilovnata).

K vsakemu kolu posadimo po dve trti, v jamico, zgornji konec tik kolja, spodnji dobro ped narazen. K trtam denemo dobre prsti, in če je mogoče, jih še zalijemo.

Kadar jamico zasujemo, mora gledati cepilno mesto še kakih 5 cm nad zemljo. Vso trto, torej tudi cepič in tudi že male, zelene listke zasujemo nato z rahlo, najboljše hostno zemljo tako, da so vršički še za prst pod zemljo. Kadar začne trta rasti, pririnejo poganjki kmalu iz zemlje. Zemljo moramo zaraditega, zlasti po dežju, če se strdi, zrahljati.

Poleti moramo cepljenke večkrat poškopiti z galico, da jih ne uniči palež. Ko odrastejo poganjki na ped dolgi moramo trto do prvega kolenčka podlage odgrebsti, stranske korenike, zlasti iz cepiča, in pa poganjke iz podlage moramo porezati. Trte

še zasujemo do cepilnega mesta, pozneje, pri drugem okopavanju jih pa odkrijemo pod cepilno mesto, da dobro dozore. Če se prijeti pri enem kolu dve trti, vzamemo prihodnjo spomlad eno previdno iz zemlje in jo presadimo drugam, ena ostane na mestu.

Cepljene trte, ki se vkorenijo na mestu, rastejo izvrstno in dajo v dveh, treh letih krasne, močne cepljenke, kakor jih še z zelenim cepljenjem ne dosežemo. Ta način obnovljenja vinogradov je najenostavnejši in najsigurnejši. V dveh letih imamo kompleten vinograd brez lukenj. Kdor ne rabi trt v istem, ampak še-le v prihodnjem letu, posadi naj jih prvo leto v trtnico, da se zarastejo. Za trtnico si izberemo kako proti solcu ležečo njivo v dobri, a ne prelahki zemlji.

V trtnici se sade trte v 80 cm oddaljene jarké, v jarkih 8 do 10 cm narazen. Cepljenke se prisujejo do vršičkov v podobi grebenov. Oskrbovanje poleti je isto kot v vinogradu. Treba je zemljo rahljati, korenince iz cepiča in poganjke iz podlage obrezovati in konečno (sredi julija) trte do cepilnega mesta odkriti, da se utrde. V jeseni jih zopet in sicer do drugega očesa mladike na cepiču prisujemo z zemljo, da pozimi ne pozebejo. Spomladi trte izkopamo in jih posadimo v vinograd.

S stratificiranjem (vlaganjem) in siljenjem cepljenih trt se bavi pri nas že veliko let državna trtnica v Bršlinu pri Novem mestu, deželna kmetijska šola na Grmu in trtnice kmetijskih podružnic v Novem mestu in v Tržišču pri Mokronogu. Pri državni trtnici v Bršlinu bode podpisani priredil v četrtek dne 4. aprila 1918 ob 9. uri zjutraj praktičen pouk v tem cepljenju. Kdor se ga misli udeležiti, zglaš naj se z dopisnico pri podpisnem.

Knjižice z natančnim popisom tega cepljenja se dobe pri podpisnem in pri c. kr. kmet. družbi v Ljubljani po 60 vin.

Naj bi se tega zelo praktičnega načina obnavljanja vinogradov, ki ima pred zelenim cepljenjem mnogo prednosti, vinogradniki splošno poprijeli. — C. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky, Novomesto.

Dogodki pretečenega tedna.

Brest-Litovska diplomatska medigra je končana; Rusija in Ukrajina sta potrdili mirovno pogodbo, obmejne dežele so trdno v nemških rokah. — Rumunska vlada je raje odstopila, nego bi podpisala narekovani mir; kralj je poveril vladu staremu prijatelju Nemčije Marghilomanu, ki upa doseči ugodnejše pogoje. Premirje z Rumunijo so za par dni podaljšali. — Nizozemska ultimatu entente ni ugodila; ko je 20. t. m. potekel stavljeni rok, so v Združenih državah in angleških pristaniščih zaplenili vse nizozemske ladje, vendar na zelo prizanesljiv način. Sedaj pride na vrsto Švedska. — V Londonu so se sešli na posvetovanje zastopniki sporazuma in soglasno sklenili, da brest-litovskega miru ne pripoznajo, marveč da nadaljujejo vojno. — Na francosko-belgijskem bojišču se je vnela dolgo s strahom pričakovana borba na življenje in smrt, tako se uradno poroča. Prizadeta je tudi naša vojska; prva poročila omenjajo, da se udeležuje topniškega boja proti

Angležem in Francozom tudi avstro-ogrsko artiljerija. Nemci so tudi to pot kot prvi uvedli novo morilno sredstvo: gumijeve kroglice napolnjene s strupenimi plini, ki jih mečejo na sovražnike iz zrakoplovov. Nemci poročajo, da so med Cambraiem in La Ferejem vdrl v dele angleške postojanke. — Tudi v Beneškega poročajo o resnejših bojih. — V Ukrajini so Nemci med drugim zasedli pristanišče Kerzon. — Začetek nove vojne dobe dokazuje zakonski načrt, ki ga avstrijska vlada predloži parlamentu: načrt o splošni vojni dolžnosti dela. Vsak moški od 17. do 60. in vsaka ženska od 19. do 40. leta sta dolžna, prevzeti oziroma izvrševati tisto delo, katero določi javna oblast. Delo bodo plačevali stanu in razmeram primerno. — 19. t. m. so v Zagrebu slavili 100 letnico rojstva največjega hrvatskega pesnika Petra Preradovića. Vlada je bila vsako slavlje prepovedala, vendar je prebivalstvo na veličasten način počastilo pesnikov spomin in manifestiralo za jugoslovansko misel. — Nemška diplomacija je doživela zopet novo neprijetno odkritje; na dan je prišla spomenika bivšega nemškega poslanika v Londonu, kneza Lichnowskega, ki dokazuje, da je sedanjo vojno brezpogojno hotela in jo vprizorila Nemčija. Lichnowskega pozovejo bajé pred vojno sodišče.

Dr. Anton Korošec v Ljubljani.

Načelnik Jugoslovanskega kluba, državni poslanec g. dr. Anton Korošec se je pripeljal v soboto 23. marca ob 6. uri popoldne v Ljubljano, da je sprejel v slovesnem aktu dosedaj nabrane podpise slovenskega ženstva iz vseh slovenskih pokrajin kot prisrčen izraz narodne volje po ujedinjenju in svobodi.

Na kolodvoru na peronu ga je sprejela deputacija slovenskega ženstva. Ko je množica zagledala dr. Korošca, so zaorili navdušeni živio-klici, žene in dekleta so vihte v pozdrav bele robce, moški pa klobuke. Zadonela je pesem „Lepa naša domovina“, katero je pelo vse zbrano občinstvo. — Nato je s krepkimi besedami pozdravila načelnika Jugoslovanskega kluba gospa dr. Tavčarjeva, in dr. Korošec se je z izredno srčnimi in lepimi besedami zahvalil.

Vihar navdušenja pa je nastal, ko se je dr. Korošec prikazal pred kolodvorom. Iz tisočerihih grl so zadoneli klici: Živio dr. Korošec, živel naš voditelj, živela Jugoslavija itd. Nastala je grozna gnječa, vse je rinilo proti njemu, vsakdo je hotel videti priljubljenega voditelja. Zadonela je pesem „Hej Slovani!“, katero so peli tisoči in tisoči razoglavi.

Sprevod v mesto je bil pravi zmago-slavni pohod. Ljudje so drli ob strani vozov in za vozovi in jih obsipali s cvetjem. Na Dunajski cesti so pa kar naenkrat voz ustavili, na katerem se je vozil dr. Korošec, spregli konje in peljalo ga je ljudstvo dalje do magistrata. Vso pot je neštevilna množica prirejala dr. Korošču navdušene ovacije. Iz oken pa so se vsipale cvetlice.

Ko je prispel sprevod pred magistrat, se je ponovil prizor s kolodvora. Ljudstvo je pelo „Hej Slovani!“, „Lepo našo domovino“ in ognjevito pozdravljalo odličnega gosta, medtem ko je on odšel v županovo sprejemno sobo, kjer sta ga pozdravila dr. Ivan Tavčar in dr. Triller.

Ker klici pred magistratom niso hoteli ponehati, je stopil dr. Korošec z županom in drugimi gospodi na balkon ter je tisočglavo množico najprisrčnejše nagovoril, nakar je sledilo zopet velikansko navdušenje. Nato so dr. Korošca navdušeni fantje zopet peljali samotež do hotela „Union“, kjer so se manifestacije ponovile.

Zvečer ob 8. uri se je vršil v „Unionu“ prijateljski sestanek v okusno okrašeni

dvorani, katerega so se udeležili tudi načelnik S. L. S., mnogozaslужni prelat Kalan, župan dr. Tavčar, različni zastopniki in obilo drugih odličnih oseb, poslanci itd. Ko je došel dr. Korošec v dvorano, so mu pevci zapeli „Lepo našo domovino“.

Prvi je pozdravil dr. Korošca župan dr. Tavčar v znesenih besedah, nakar je sledila pesem „Slovenec sem“. Potem je govoril v imenu S. L. S. njen načelnik, prelat Andrej Kalan, kateremu temeljitemu govoru je zaorilo dolgotrajno odobravanje in viharji živio-klici. Pevci so pa zapeli: „Eno devo le bom ljubil“. V imenu Narodno-napredne stranke je govoril dr. Kramer.

Nato je govoril dr. Korošec, z velikanskim in dolgotrajnim navdušenjem pozdravljen. Ob sklepu so pevci zapeli: „Iz bratskega zagrljajo“.

Končno se oglasila k besedi socialni demokrat Anton Kristan in zastopnik koroških Slovencev urednik „Mira“, vikar Smodej, pevci so pa zapeli: „Od Urala do Triglava“.

V nedeljo ob 11. uri se je vršila šele prava slavnost v nabito polni dvorani „Uniona“. Na balkonu so zavzele prostore dekleta v slovenskih in hrvatskih narodnih nošah. Na mizi so bile pole s podpisi slovenskega ženstva krasno vezane v sedem knjig. Ko je došel dr. Korošec je šel vihar navdušenja skozi tisočglavo množico. Dekleta v narodnih nošah pa so obsipale dr. Korošca in goste s cvetjem, tako da je bila estrada napolnjena s cvetjem. Na estradi je zavzelo prostor narodno ženstvo z g. dr. Tavčarjevo in gđ. Cilko Krekovo na čelu in druge gospe in gospodične in veliko visokih gospodov.

Ko se je polegel vihar navdušenja, je gospa županja dr. Tavčarjeva stopila pred dr. Korošca in s prekrasno vezanimi besedami navdušeno govorila ter prebere še enkrat znano izjavo slovenskega ženstva. Na to je burno pozdravljena govorila sestra nepozabnega dr. Kreka gđ. Cilka Krekova, katere patrijotični govor je naravnost očaral zbrano množico.

Na to je sledil zahvalni govor dr. Korošca v besedah, kakršne zna le govoriti mogočen načelnik mogočnega Jugoslovanskega kluba slovenskemu ženstvu. Gospodične so ga venomer obsipale s cveticami.

V imenu istrskega hrvatskega ženstva je pozdravila dr. Korošca gđ. Božičeva iz Opatije, v imenu češkega narodnega ženstva pa gđ. Čermakova. Občinstvo je priredilo bratom Čehom dolgotrajne, navdušene ovacije in zapelo: „Kje dom je moj“.

Končno se je gospa dr. Tavčarjeva zahvalila dr. Korošču in vsem gostom za udeležbo in zaključila nenavadno vzvišeno slovesnost. Občinstvo je prirejalo dr. Korošču, ženstvu in gostom dolgotrajne ovacije. Nato se je množica skozi vse izhode vsipala na cesto, kjer so se pred „Unionom“ manifestacije nadaljevale, posebno še, ko se je prikazal na cesti dr. Korošec, ter ga spremljala v zmago-slavnem pohodu do Marijanišča. Mimogrede je še množica priredila pred škofijo ovacije knezoškofu in zapela „Hej Slovani“ in „Lepo našo domovino“. Manifestacije so se ponovile pred Prešernovim spomenikom.

Ker je bil knezoškof ljubljanski gosp. dr. A. B. Jeglič zadržan prisostvovati tej narodni slavnosti, je poslal sledeče pismo načelniku Jugoslov. kluba dr. Korošču:

„Prečastiti gospod! Ker sem dvema župnijama obljubil duhovnopastirsko pomoč od 21. do 25. marca in ne morem pozdraviti osebno ne Vas ne drugih gospodov iz naših jugoslovanskih pokrajin, pozdravljam Vas in druge gospe, odkritosrčne prijatelje našega patrijotičnega, jugoslov. gibanja, pismeno. Dobro došli v belo Ljubljano in Bog daj uspeh prizadevanju za potrebno skupno zvezo in namenom primerno organizacijo. Pozdrav in blagoslov vsem!

Vdani Anton Bonaventura, škof.“

Še nikdar ni Ljubljana tako veličastno manifestirala za svobodo naroda.

Franjo Neubauer:

Moja pomlad.

Spominu materinemu.

1.
Ah, bila pomlad bi kot nikdar poprej,
vse pelo bi z vej in duhtelo od mej,
in solnce žarelo v krasoti bi zlati,
ko mamica mogla iz groba bi vstati.

A spava globoko in nič ne pové,
kako je v temini brezčutne zemljé
in spava in spava in sanja in sanja,
molči pod cipreso na moja vprašanja.

2.
Mamica, zvončki zvoné
z gričev in z mej čez poljé,
v vódicto sklanjajo glávce bele,
naše so bukové hoste zapele!

Pridi pod grad,
gledat pomlad,
cvetk ti natrgam, zapojem s teboj!
Naj bom spet ljubljeneec tvoj!

3.
Pomlad se bliža, k nam hiti
z lahkótnimi nožicami,
sladkó z gozdóvi govori
in šepetá z vodícami,
in kakor deklica na dan
presvetega Telesa
na góro vsako in ravan
cvetic potresa.
Učijo tičke se od nje
veselih pesmic sto in sto,
na vejicah žgolé, drobé,
le meni v srcu je hudó:
Učil je mene peti
kristalni glas nekoč,
a moral onemeti
je tisto strašno noč!

4.
Mati, vse si pozabila,
mati, vse si odpustila!
Pač te smrt je pokosila,
ali je bridkosti meč
iz srcá ti potegnila,
da ne seka ran ti več! —
Vsem so grehi odpuščeni,
ki so bili zaslepljeni,
tudi — meni!

Kdaj pa mi si odpustimo,
krivi tvojih bolečin?
Ktero pómlad, katero zimo
umiri se nam spomin?!

5.
V procesiji gredó pojoč:
Velika noč!

Gospod je vstal! — Še tebe, mama,
naj vrne meni grobna jama!
Oj pridi spet in tvoj sopran
pozdravi naj veliki dan,
ko svéta je nebeška sila
okove smrti razdrobila!
Kako naj pojem sam potr, —
ko v mislih tvoja mi je smrt?! —
Ah vem, nazaj ne bó te
in jaz ne morem póte!
Ne da te zemlja več nazaj
nikomur, niti meni,
pa naj bo stokrat solčni raj
v prirodi pomlajeni!
Ne da te zemlja, ali On,
ki smrtnih se je rešil spon,
pokliče te iz zemlje črne
in sinu mamico povrne.

Nekoč, nekoč
presrečna bo Velika noč,
in večna bo! Takrat ne vzame
nihčé mi več predrage mame!

Našim sadjerejcem v poduk.

IX. Sajenje dreves.

Zadnjič smo omenili, da se pred saditvijo postavi najprej sredi jame kol, in da se jama že dva do tri tedne pred sajenjem izpolni z zemljo. To je potrebno, da se rahlo nasuta zemlja do sajenja nekoliko usede. Ko potem drevesca sadimo, nasujemo najprej na severni strani kola majhen kup prav dobre zemlje, ki bo gledal pol pedna (10 cm) iz jame. Na to gomilo postavimo drevo ter mu korenine razvrstimo na vse strani poševno navzdol.

Začetnik stori dobro, ako položi čez jamo prekljo (lato) in drži drevo tako k lati, da leži mesto, kjer se korenine začno (koreninski vrat) majhen pedenj nad lato.

Drevo se tedaj naj vedno stavi nad jamo in ne v jamo. Ko se zemlja usede, bode še vedno dovolj globoko stalo.

Sajenje najlažje izvršita dve osebi. Prva drevo drži, druga pa z rokami korenine pravilno razvrstuje in razprostira na vse strani ter jih zasipavlje z najboljšo zemljo, tako, da ne ostane nič praznega prostora ne med in ne pod koreninami. Prazni prostori povzročajo plesnobo in gnitje korenin. Zato se naj zemlja z nogami vedno pridno poteptava.

Drevo pri sajenju privzdigovati in spuščati, je jako slaba navada; zakaj s tresenjem pridejo koreninice, ki smo jih prej lepo razvrstili, zopet v svojo nepravilno lego. Bolje je torej, da se pridno dela z rokami, ročno delo bo tu najboljšje.

Na korenine se nasuje nekoliko dobre zemlje povrh še, če je treba, malo gnoja in potem se jama zasiplje z mrtvo zemljo, ki smo jo najpozneje vrgli iz jame. Z njo se tudi napravi okrog drevesa do 20 cm visok, eden do eden in pol metra širok, navznotraj se znižajoč drevesni kolobar. Sedaj je drevo z vodo močno zaliti.

Ako nastopi po sajenju suho vreme, je treba tudi pozneje zalivati, sicer se drevesce lahko posuši, ker je plitvo vsajeno. Drevesni kolobar pa se pokrije na 5 cm debelo z gnojem, ki zadržuje vlago, greje zemljo in jo varuje plevela.

Končno moram še enkrat resno svariti pred globokim sajenjem; ono je navadno glavni vzrok, da ostane drevo nerodovito in da boleha.

Čez štiri do šest tednov, včasih tudi pozneje, se je drevo popolnoma usedlo in sedaj dobi dve do tri stalne povezi. Najcenejša, a ne najboljša povez, je slama, ki se zaplete v povosmo ter v podobi ležeče številke osem ovije okolo debla in kola. Konca poveza se z vrbo h kolu privežeta. Tudi kokusova kita, posebno pa na žico nabrani plutovni zamaški, bodo dobro služili. Nikakor pa se ne sme rabiti samo žica (drat) in druga ostra vezila, ki deblo zarezujejo.

Milostipolne velikonočne praznike

želimo vsem našim dragim naročnikom in sotrudnikom, vsem prijateljem in čitateljem. Četrta vojna Velika noč! Dal Bog, da vendar enkrat zadnja vojna! — Vljudno prosimo, potrudite se še sedaj v praznikih s prav vneto agitacijo za razvoj in razširjanje našega edinega dolenjskega lista, ki ima prav zadnji čas zopet novih in močnih nasprotnikov. — Mislili smo naročnikom-zamudnikom že list danes ustaviti, pa ne storimo tega, češ: ravno za pirhe smo list ustavili. S prihodnjo številko pa ustavimo list brez ozira vsem, ki ga niso plačali še saj za leto 1917. Porabite tedaj položnice in vpošljite takoj saj zaostalo naročnino in ob enem tudi naročnino za tekoče leto 1918. Naročnina za tekoče leto je 5 kron. — Dolenjci! Glejte, da bode letošnja Velika noč tudi za naše „Dolenjske Novice“ praznik veselega vstajenja k boljšemu življenju!

Uredništvo in upravništvo.

Kako sem se oslepel učil čitati in pisati.

Iz Gradca, 16. marca 1918. — Velecenjeni gospod urednik! Blagovolite sprejeti to-le za Vaš cenjeni list. Piše pa Vaš znanec in rojak Franc Medle. Naši oslepelci vojaki žele Vam in vsem Dolenjcem in Dolenjkam srečno Velikonoč. Srečno in veselo tudi, dasi živimo v žalostnih časih. Z nekoliko optimizmom si človek že tudi pomaga do veselih dni. Saj še naši oslepelci vojaki korajžno korakajo pot življenja, ki je zanje tako-tako temna, kakor za nobenega izmed nas. Torej veselo Velikonoč Vam želimo; tudi hvaležno udana s. Klara Verhunc.

Kako se slepi učijo, oziroma kako se naučijo čitati in pisati? Podobno ter enako in začudeno povprašujejo ljudje, kateri prvič čujejo, da tudi slepi človek čita in piše. Marsikateremu človeku se zdi to čisto neverjetno in si na vse mogoče načine predstavlja, kako da bi vendar to moglo biti. Vsak si misli, da to nikakor ni mogoče. No, pa da se ne bo zdelo to komu preveč čudno in neverjetno, hočem Vam, cenjeni čitatelji, nekoliko razložiti to stvar, katere se moram tudi sam učiti. Prišel sem bil namreč iz Rusije leta 1916. Bil sem z drugimi vojnimi vjetniki-invalidi zamenjan kot slepec. Ko smo se vračali nazaj v našo ljubo domovino, sem večkrat premišljeval, kaj bom počel sedaj, ko sem slep; in čim bližje naše domovine smo bili, bolj so me mučile te težke misli. Ali bilo je vse drugače, kakor sem si mislil. Ko se pripeljemo z vlakom zopet enkrat v našo ljubo domovino, smo se morali vstaviti za štirinajst dni v Ljutomerice na Češkem. Tukaj smo bili v neki bolnici, in tu so nas strogo preiskavali zdravniki, ako je mogoče prinesel kdo iz tujine kako nevarno ali nalezljivo bolezen.

(Dalje sledi.)

Dopisi.

Iz Novega mesta. V četrtek 7. marca 1918 ob 11. uri dopoldne se je otvorila v tretjeredniški hiši v Novem mestu „Ljudska prehranjevalna kuhinja“ za mestne reveže. Pred otvoritvijo je nagovoril preč. gosp. P. Pavel navzoče goste in reveže s prišrčnimi in tolažilnimi besedami ter blagoslovil sicer malo, a velekoristno karitativno podjetje.

To plemenito misel je sprožilo mestno županstvo ter povabilo k sodelovanju častiti tretji red, ki je težavno nalogo prevzel v izvršitev in oskrbo. S tem je č. tretji red zopet vnovič dejansko dokazal v dolgotrajni vojski svoj patrijotizem.

V prehranjevalni kuhinji dobiva dosedaj 21 revežev tečno in zdravo hrano opoldne in zvečer. Kuhinjo oskrbujejo tretjerednice brezplačno iz ljubezni do bližnjega. Če kateri revež ne more prihajati v kuhinjo zaradi oslabelosti mu ljubeznjivo prinese tretjerednica jed na dom. Sredstva in živež, katerega bo pač mnogo treba, prihajajo večidel od tretjega reda in z njegovim posredovanjem od vseh drugih blagih dobrotnikov. Glavno pomoč daje hvalevredno delujoča mestna aprovizacija. Priporoča se kar najtoplejše to bogo- in človekoljubno delo usmiljenja slehernemu v blagohotno in trajno podporo. Bog daj svoj blagoslov!

Iz Adlešič, 20. marca. V prvi tretjini marca in sicer 2. in posebno 10., odšli so iz naše župnije, to je iz Bukovlje, Tribuč in Pribinec skoraj vsi vojaki naši in ruski ujetniki, ki so bili zaposleni v našem Bukovlju pri sekanju drv in gradnji ozkotirne železnice, le nekaj jih je še ostalo, posebno na Bojancih. Ljudje so silno veseli, da so se iznebili vendar enkrat vojakov, pred katerimi so toliko prestali. Človeku se zdi skoraj neverjetno, če sliši, koliko so naredili škode ruski ujetniki v naši župniji in po vseh sosednjih župnijah in skoraj

po vsi Beli Krajini. Vsaj so bili poslani v Bukovlje, kakor je bilo slišati, kazensko kompanijo ruskih ujetnikov, ki je krala, kar je mogla. Nekaj časa skoraj ni bil minul dan, da ne bi bilo slišati o tatvinah. Včasih so pa krali kar po več hišah v eni noči in tudi po več vaseh isto noč. Krali so vse, kar so mogli. Lani poljske pridelke, posebno krompir, po zimi pa so ulamljali v hiše, zidanice, kleti, in pokrali, kar so dobili, veliko živil, mesa, masti, obleke, platna, več prascev, mladih in starih, pri eni hiši naenkrat štiri mlade, ki so jih kar blizo hiše pokrali in odnesli. Krali so teleta, telice, ovce. Pokrali so tudi v več zidanicah in hišah vino in ga enkrat do dvakrat menda celo odpeljali na voze v Vel. Plešivice. S tatvinami so naredili škode silno veliko, več tisoč kron. Za našo župnijo je bilo to vojaštvo, naše in rusko, nesreča, kakoršna je še ni zadela, in res pravo prokletstvo v več ozirih. Koliko so tudi uničili njiv, košenic in vrtov na Pribincih in v Tribučah, ker so vse vprek hodili in vozili in niso prav nič pazili na škodo. Koliko so uničili dalje za železnico, katero gradijo, najlepših njiv, posebno v „Žlebu“ v Tribučah, košenic, steljnikov, host, potov itd. Ker tudi niso dobivali zadostne hrane, posebno naši vojaki, včasih kruha po par tednov nič, so ljudi zmirom nadlegovali in prosili, da ni bilo nikdar mira pred njimi, vsaj so hodili po vseh vaseh in hišah, včasih kar po več naenkrat. Ljudje so jim davali, četudi trpijo letos v več hišah veliko pomanjkanja, kruha, suhega sadja ali kaj jedi, ker so prihajali v hiše najraje, ko so ljudje jeli. Smilili so se njim, ko so vidili, koliko pomanjkanja in lakote trpijo, da so bili primorani beračiti.

Meteor, katerega so opazili v Ljubljani 12. t. m. po noči ob tričetrt 10. uri, kakor je sporočal „Slovenec“ št. 60., so vidili tudi pri nas. Nebo se je naenkrat prav močno razsvetlilo. Ljudje pravijo, da se je „nebo odprlo“. Nekateri pravijo tudi, da so vidili kakor svetel mehur na nebu.

Domače in tuje novice.

Odlikovan je bil dne 1. januarja naš domačin Jožko Horvat z malo srebrno svetinjo. Mladi Jožko se nahaja še vedno v turški-angleški vojski ter je bil zadnji čas v neki bolnici v Damasku. Sedaj piše z dne 24. februarja, da je zopet zdrav. Popisuje pa žalostno usodo in veliko vestransko pomanjkanje avstrijskega vojaka v Aziji. Posebno perila primanjkuje. Čudno pa je, da dobiva na tako daljavo vedno redno Dol. Novice. Dal Bog, da bi obhajal drugo leto Veliko noč v domačem krogu. Bodi prišrčno pozdravljen dragi Jožko od vseh domačih in drugih novomeških znancev!

Želim vsem svojim rojakom Dolenjcem vesele in blagoslova polne velikonočne praznike iz Rumunije. Poročnik Fr. Rifelj.

Umrli je v Novem mestu 22. marca gospa Marija Krašovec roj. Uhan, po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, stara 52 let. Naj počiva v miru blaga žena!

Umrli je v cesarice Elizabete bolnici v Novem mestu dne 24. t. m. gospa Ana Faganelli, soproga postaj. mojstra, stara 31 let in zapušča dva nepreskrbljena otroka. Naj v miru počiva!

Za oslepele vojake je darovala Narodna čitalnica v Črnomlju 200 K in je poslala denar naravnost v Gradec, od koder je došla slavni čitalnici laskava in prišrčna zahvala od nesrečnih slepih vojakov.

Velikonočne pozdrave z željo obilo rudečih pirhov pošiljajo slovenski fantje-vojaki vsem domačim in znancem: Jos. Udovič, Trebnje; Franc Božič, Dobrova in Maks Kurot, Medvode. — Nadalje pošiljajo najlepše velikonočne pozdrave iz laškega bojišča od Piave vsem fantom in dekletom Št. Jernejske župnije ter vsem bralcem in bralkam Dolenj. Novic: Alojz

Fabjan, Dol. Gradišče in Jos. Vovk, Polhovica. — Istotako Albin Eršte, Mokropolje; Franc Šober, Podgrad; Franc Šiška, Prečna; Alb. Metelko, Raka; Fr. Gazvoda, Podgrad; Leop. Gorenc, Novomesto; Matija Rozman, Črnomelj; Franc Malina, Semič; Josip Turk, Mokropolje in Franc Dragman, Polhovica.

Darovi. G. dr. Jos. Strašek je daroval za novomeško ubožno kuhinjo 50 K. — G. Klementina Gruntar je darovala za mestne reveže 50 K, namesto venca na grob umrle gospe Karoline Makarovič. — Preč. g. župnik Anton Ziač je daroval za mestne reveže 10 K. — Plemenitim darovalcem najlepša hvala!

Nabrale so deklice pri neki domači igri dne 25. marca 10 kron za slovenske slepe vojake. Čast jim!

Iz bojišča. Drage Dolenjske Novice! Praznujemo že četrto Veliko noč na bojnem polju. Lansko leto sem mislil, da bomo letos praznovali že doma, toda žalibog, nismo še dočakali tega srečnega dneva. Sedaj smo daleč v beneški ravnini. Tukaj se je že razvila zelena in cvetoča pomlad. Zime letos nisem videl, kakor jo imamo pri nas doma. Nerač bi ostal v tuji zemlji. Moje srce hrepeni nazaj v moj rojstni kraj. Upam, da se drugo leto že vidimo v naši lepi Dolenjski. Vsi si to želimo in težko pričakujemo srečnega svidenja doma. Vesele velikonočne praznike želimo vsem našim zvestim dekletom in vrlim ženam ter vsem bralcem Dol. Novic. Živela Jugoslavija! Pozdrav: Franc Kozoglav, Št. Jošt pri Novem mestu, Ivan Škrajnar, Boriča vas pri Rudolfovem in Alojzij Praznik, Gormovlje pri Mokronogu.

Čevljarskim mojstrom v vednost. Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani sporoča, da je prevzel nalogo, posredovati invalidom učna mesta. Podpisana zadruga opozarja torej vse čevljarske mojstre, da, ako bi želel kateri vzeti takega učenca v pouk, mu je dana sedaj ugodna prilika, da lahko dobi v pouk vojaka invalida, za katerega ne bo mojster imel druge skrbi kakor to, da ga bo učil. Vse drugo so pristojne oblasti uredile tako, da zamore invalid stopiti v obrtni uk in ga ves čas pouka vzdržuje vojaška uprava, oziroma deželna komisija za vračajoče se invalide. Zlasti je za to dana lepa prilika tukaj v Novem mestu in po vseh takih krajih, kjer se nahajajo vojaške posadke, ali bolnice, ker zamorejo dobivati invalidi vso oskrbo. Torej, ako bi kateri izmed mojstrov hotel sprejeti vojaka invalida v pouk, naj se zato zglaši pri podpisani zadrugi, katera bode potem to stvar poročala v Ljubljano Zavodu za pospeševanje obrti, ki bo vse nadaljne uredil. — Zadruga čevljarjev v Novem mestu.

Razglas c. kr. poštnege in brzojavnega ravnateljstva. Na podlagi paragrafa 5, drugi oddelek poštnege reda se z ozirom na sedanje prometne težkoče od 22. t. m. dalje v tuzemskem prometu naslednje odredbe vpeljejo: Tudi sprejem nujnih zavrtkov pade pred iste omejitve, kakor za navadne zavrtke in se sprejemajo samo v tej množini, kolikor se jih neovirano zamore odpraviti. Obligatorično ekspresno dostavljanje nujnih zavrtkov (§ 100 poštnege reda) odpade in je odpošiljatelju na prosto dano, isto zahtevati, samo v tem slučaju je ekspresno dostavnino plačati in se potem tudi ekspresno dostavi. Drugi paketi (§ 97 poštnege reda) razven nujnih se ekspresno ne sprejemajo. Oznaka večje vrednosti kakor 600 K je razven pri službenih zavrtkih dovoljena samo, če vsebujejo bankovce, kovani denar, vrednostne papirje, kovano ali nekovano zlato in srebro, zlate ali srebrne stvari ali nakit. Prepoved vrednosti pri nujnih zavrtkih ostane. — Najvišja teža za navadna pisma, izvzemši uradna pisma, je določena na 250 gramov. Za čas od 22. t. m. do vstevši 1. aprila t. l. je pristojbina za zavrtke izvzemši od poštne prostih uradov za poštne podvržene

naslovljence plačati pri predaji. — Na podlagi § 5, šteč. 2 poštnege reda se od 22. t. m. dalje odredi, da je višina vrednostne oznake in vsota povzetta pri zavrtkih samo do 600 K dovoljena. Obenem se (§ 127, št. 2 poštnege reda) nadomestno dostavljanje pri zavrtkih od vrednosti 100 na 600 K razširi.

Poletni čas se uvede 15. aprila. Skupno ministrstvo je uvedlo 7. marca 1918, drž. zak. št. 87, in istočasno tudi ogrska vlada sporazumno nameravani termin za poletno dobo v Avstriji in na Ogrskem s 1. aprilom in s koncem 16. septembra 1918. Med tem so pa v Nemčiji uvedli poletni čas za dobo od 15. aprila do 16. septembra 1918. Zato izide odlok skupnega ministrstva, s katerim se tudi v Avstriji prične poletna doba **15. aprila** in konča **16. septembra**. Ravno to je odredila tudi ogrska vlada.

Odlikovanje. Cesar je podelil črkostavcu in strojniku Krajčevih naslednikov v Novem mestu gospodu Maksu Petriču srebrni zaslužni križec s krono. Čestitamo!

Prvo žrebe. Poročali smo, da se je posestniku Judežu v Št. Jerneju poleglo prvo žrebe na Dolenjskem 28. febr. — Sedaj nam pa naznanja posestnik Anton Kavšek, trgovec v Dobu, Št. Vid pri Zatičini, da se je njemu poleglo zdravo in čvrsto žrebe že 21. februarja.

Zvišanje cen klavne živine. C. kr. poljedelsko ministrstvo je naročilo „Deželnemu mestu za vnovčevanje živine v Ljubljani“, da sme klavno živino plačati 1 K za kilogram žive teže pri vsaki kategoriji višje kot dosedaj, to pa le tistim rejcem, ki oddajo živino „Kranjskemu dež. mestu za vnovč. živine“, oziroma njega zaupnikom prostovoljno. Če je treba vzeti žival potom prisilne rekvizicije, plača se le dosedaj veljavna cena. Pri živini določeni za civilni konzum po občinah se bo pod zgoraj omenjenimi pogoji plačevala tudi zgoraj omenjena višja cena. Meso pa ostane pri sedanjih cenah ter se cena mesu za civilno prebivalstvo ne zviša. Diferenco med sedanjo ceno in višjo ceno, katero bo rejec prejel, bo nakazalo finančno ministrstvo „Kranjskemu deželnemu mestu za vnovčevanje živine“.

Predpisi za potovanje avstrijskih in ogrskih državljanov v Turčijo. Avstrijski in ogrski državljani, ki hočejo potovati v Turčijo, morajo vsaj 15 dni pred nameranim nastopom potovanja predložiti pri onem turškem konzularnem uradu, ki je njihovemu bivališču najbližji svoj potni list, dokumente, ki dokazujejo potrebo potovanja in štiri fotografije. Fotografija ne sme biti starejša, kot eno leto, in mora predstavljati posestnika potnega lista enface. Radi rešitve prošnje naj se prosilec zglaši po preteku dveh tednov pri dotičnem turškem konzularnem uradu.

Španija in Španci. V Španiji pride na 10.000 prebivalcev en časopis. Izmed 20 milijonov prebivalcev ne zna več ko 9 milijonov niti brati niti pisati. In vendar znajo ti analfabeti bolj prav in samostalno razsojati, mislijo bolj praktično, objektivno in mirno, kakor najstrastnejši čitatelji časopisov. Najboljši dokaz za to zdravo in pametno mišljenje in razsojanje Špancev je to, da se niso dali Španci zapeljati v vojsko, ki bi jim uničila vso kulturo in blagostanje in pokvarila нравnost in zdravje.

Kurent. V Ljubljani bo s 1. julijem izšel humorističen list „Kurent“. Da pa bo občinstvo že prej informirano o smeri in nameri tega šaljivega tednika, izide aprila „Kurentov album“. Ta humorističen almanah bo izšel v večjem obsegu, ter bo bogato ilustriran z risbami in karikaturami naših domačih umetnikov. Rokopise sprejema uredništvo „Kurenta“ v Ljubljani, Križevniška ul. 9. II. nadstropje.

 Pridobivajte nam novih naročnikov na „Dol. Novice“!

Zahvala.

Vsem, ki so ob nenadomestni izgubi naše iskrenoljubljene soproge, mamice, hčere, sestre in svakinje, gospe

Karoline Makarovič

begunke iz Avč

z nami sočustvovali, ter za obilne tolažilne obiske med boleznijo, izrekamo svojo globoko čutečo zahvalo.

Posebno se še zahvaljujemo mil. g. proštu dr. Seb. Elbertu, častitim gg. kanonikom, g. vikarju Žerjav, č. oo. patrom frančiškanom, kakor tudi g. msg. Zamparo, ravnatelju zavoda gluho-nemih iz Gorice g. Reščiču, poštnemu oskrbniku g. Alfonzu Ravnikarju, gospodom uradnikom goriškega Monta, učenkam v zavodu šolskih sester v Šmihelu, vsem meščanom in beguncem za časteče, mnogobrojno spremstvo na njeni zadnji poti.

Bog poplačaj obilo vsem!

Rudolfovo, dne 20. marca 1918.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala.

Vsem posameznikom, korporacijam in društvom, ki so se nas spomnili z dejanji prijateljstva in izrazi sočustvovanja ob prerani smrti našega nepozabnega, preblagega soproga in očeta, gospoda

dr. Rudolfa Weibla

okrožnega in železniškega zdravnika ter mestnega župana

izrekamo tem potom svojo prisrčno in najiskrenejšo zahvalo! — Posebna zahvala bodi izrečena vsem, ki so nam tolažilno stali ob strani, ko se je plemeniti pokojnik poslavljati od življenja, in vsem, ki so ga v tako mnogobrojnem številu spremili na zadnji poti! Naša globoka hvaležnost jim bodi le skromno plačilo za vsa njih samaritanska in prijateljska dejanja!

Josipina Weiblova z otroki in sorodniki.

Metlika, 21. marca 1918.

Teden dni dopusta.

Piše Janez Nep. Grzinič. (Dalje. 12.)

Kmalu bi bil pozabil povedati, da sem se prejšnji večer seznanil s tamošnjo učiteljico. Gospodinja mi je bila pravila, da je rojena isti dan, kakor ona, torej pod isto zvezdo, ako ni bilo oblačno.

Nič čuda potem, ako ste si bili hotelirka in učiteljica po zunanosti, kretanju in vseh dobrih lastnostih do pičice enaki.

Tudi ona je bila pri slovesu.

Vse, vse te ženske so se mi bile zelo priljubile. Posebno gospodinja.

Iz gole hvaležnosti bi ji bil dal svojega sina za zeta.

Pa je že tako, žalibog.

Kakor nalašč.

Gospodinja ni imela hčere, jaz pa ne sina.

Pa naj v božjem imenu ostane pri starem.

No, ker je že tako navada, sem še enkrat pri večnih vratih prav krepko stisnil desnico hotelirke, gospodinjice, kuharice, sobarice, služkinje, nečakinje in učiteljice. Čudno se mi je zdelo, da sem imel ob vsem tem tako malo opraviti. Vse tiste ravno navedene osebe so namreč skupaj imele eno samo desnico.

Oj revice!

Ostala je edino le učiteljica v svojem, ob tisti uri še praznem hotelu, na katerega pročelju je bilo z velikimi črkami zapisano: Ljudska šola. —

No, zdaj imaš dovolj, radovednež. —

Zapustil sem Šlarfijo težak v srcu, lahek v nogah.

Med potjo skozi vas sem se prepričal, da je moška mladež — in drugi ni mogel biti — zelo dovtipna pa nagajiva.

No, kakor povsod.

Končnico lastnega imena na neki hiši so izbrisali, jo zamenjali z drugo ter pripisali še eno črko.

Jaz sem se grozno smejal ideji.

Hišni gospodar je imel druge nazore.

Skušal je svoje ime spraviti v prejšnji stan, pa se je vseeno lahko bralo to, kar so hoteli paglavci.

Zopet vprašaš?

Ta šala ostane v grobu mojih prsi, ker ne vem, kdo si.

Videl sem nove, lepo izpeljane ceste. Kako se je gladko hodilo po njih.

Pa jutro je bilo kakor nalašč za pešca.

Naravnost požiral sem s srcem in očmi.

Prišedšega na glavno cesto me veselo pozdravi imovit gospodar od svojega hišnega praga sem.

Tudi jaz sem ga spoznal takoj. Bil je ravno tak, kakor svoje dni.

Iste misli je imel on o meni.

Hvala mu.

Povedal mi je, da ima dva sina v vojski in spravljal s tem moje misli na predmet, ki sem ga bil skoraj že pozabil.

Pa saj je bilo neizogibno. Potoval sem namreč proti domu.

Dobri očka mi ponudi kupico vina.

Jaz se mu zahvalim.

„Prezgodaj je,“ mu dem.

„Pa kupico sladkega hruškovca,“ ponuja radodarni mož naprej.

„Hvala, ne morem.“

„No, pa požirek droževca. Imam prav dobrega.“

„Obžalujem. Nimam navade zajtrkovati večkrat, kakor nobenkrat.“

Zameril mi je.

Vrgel je svojo glavo za ramena.

Jaz pa sem rekel:

„Z Bogom!“

Listnica uredništva:

Več spisov in dopisov smo morali odložiti zaradi pomanjkanja prostora za prihodnjo številko. — I. B. v K. Pride v poznejši številki.

BARVA za obleke

lister, volno, platno itd. v vseh barvah se pošilja že od 10 zavrtkov s poštino in navodilom 17-20 K. „Mehlata“ Steirerg. 60/II. Graz. Na veliko popust! Tudi slovensko dopisovanje.

Razvedrilo.

Duhovito. A: „Povem ti, moja sladko nevesto bi moral ti videti, eno njeno oko, eno roko, eno nogo!“ — B: „O Bog, samo eno oko, eno roko, eno nogo ima — vbogo revše, potem je pa cela pokveka!“

Ni res. Anica: „Kaj je tvoj mož zares nenavadno pozabljiv? To imaš dobro pri njem!“ — Slava: „Kaj še! To ni res! Dokažem: Ko sem ga zadnjič prosila, naj mi kupi za Veliko noč nov klobuk, mi je natančno povedal dan, ko mi je kupil zadnjega!“

V davkariji. Gospod: „Povejte mi vendar, zakaj ste mi predpisali letos še enkrat več davka?“ — Davkar: „Slišim, da se veliko vozite v teh dragih časih po železnici.“ — Gospod: „To je laž! Letos se še nikamor nisem peljal!“ — Davkar: „Tembolje! Ste si pa tem več prihranili denarja!“

Neolikano. Gospa prišedša s počitnic: „To ti povem, dragi soprog, da sem se popolnoma privadila življenja na kmetih; še celo za prešiče sem kuhala!“ — Soprog: „Pa so prešiči tudi to požrli, kar si ti skuhala?“

Bistroumno. A: „Kako veš to, da se je sosed oženil samo zaradi denarja?“ — B: „Poglej njegovo ženo!“

Ošabnost. Služkinja: „Milostljiva gospa, naš pinč je ravnokar močno ugriznil v nogo nekega berača!“ — Gospa: „Tako daj pinču zmiti gobček z vinskim kisom, da se ubogi živalici ne bo kaj naredilo!“

Hud odgovor. Mojster učencu: „Ti si pravi osel!“ — Učenec mojstru: „Da, da, saj se pri vas učim!“

Na dve strani. Mož: „Eno slabo lastnost pa vendar imaš, ljuba žena, da mi namreč nikoli ne preiščeš mojih žepov.“ — Žena: „To je vendar lepa lastnost!“ — Mož: „Nikakor ne! Ker bi sicer gotovo vedela, da imam vse žepe raztrgane.“

Previdnost. Gospod Edko pride neko noč precej pozno domov. Ne reče nič, ne zine nič, marveč vzame dežnik, se vsede na sredo sobe in dežnik razpne. Žena vsa začudena: „Edko, kaj vendar počneš! Ali si ob pamet?“ — Mož: „Kaj še! Samo na grom in ploho čakam!“

Olajševalno. Obsojenec: „Kaj, gospod sodnik! To naj bo nevarna telesna poškodba! Saj je bil pisker, ki sem ga razbil na trdi glavi svoje žene vendar iz — papirja!“

EMIL ŠUPAN

TONI HRIBAR

ZAROČENA

FELDPOST 369

GABERJE

V MARCU 1918

Poslano.

(Za zadnjo številko prepozno došlo. — Odgovornost prevzame podpisani. Ured.)

V predzadnji številki Dol. Novic se v članku o pobiranju podpisov za „deklaracijo“ napada šmihelsko farno duhovščino. Smisel dotičnega članka izzveni tako, kakor da bi bila farna duhovščina proti deklaraciji. To je laž. Prvič zato, ker sva se z g. župnikom uradno izjavila za deklaracijo obenem z drugo duhovščino dekanije, drugič zato, ker jaz nisem nasprotoval pobiranju podpisov, ampak nasprotno: ko sem zvedel, da se podpisni pobirajo, sem to odobral, nabiraliki rekel, da jih mora nabirati vsaj par tisoč, ker, če bi bilo malo podpisov, bi se blamirali, ker je fara velika. Ljudem, ki so podpisali in me pozneje prišli vprašati, če so prav naredili, sem odgovarjal z „da“. Inicijative za pobiranje podpisov pa nisem hotel dati zato, ker sem mnenja, da mora ljudska volja iziti iz ljudstva samega — in pri deklaraciji še prav posebno; potem jo ne more nihče krivo tolmačiti. Saj že danes pravijo Nemci, da so vsi podpisni za deklaracijo humbug, ne izraz ljudske volje, ampak izraz volje duhovščine, ki izsiljuje ljudem podpise. Tako Nemci! Pri nas tega ne bodo mogli reči in to, mislim, je za stvar pridobitev. Računal sem tudi s tem, da se bo v naši fari, kjer je mnogo inteligentov, gotovo našel kdo, ki bo stvar sprožil.

Končno pa, — oprostite, da tudi to do-
stavim, — izjavljam: Pisec dotičnega članka nismo bili mi duhovniki nikoli glasniki njegovih želja in teženj.

Na praznik sv. Jožefa popoldne po postni pridigi sem oznanil sledeče: Parkrat mi je že prišla na uho govorica, ki izvira iz zlobnosti ali iz omejenosti, češ, da sva midva z g. župnikom podpisala za Nemce. To govorjenje je že samo po sebi neumno in seveda od konca do kraja zlagano. Midva z g. župnikom, ne samo, da sva v srcu za Jugoslavijo, to je, za združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov v eno državno enoto pod habsburškim žezlom, ampak sva se za majniško deklaracijo z drugo duhovščino novomeške dekanije vred že 4. oktobra lanskega leta tudi javno izrekla. To svojo izjavo danes javno izpovem oziroma ponovim. Pri vsakem svojem političnem delu imam pred očmi trojno: 1. versko stran, 2. narodno, 3. koristi našega kmeta. To, mislim, bo zadostovalo.

Anton Kastelic, kaplan.

Šmihel pri Novem mestu, 20. marca 1918.

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljene sina, oziroma brata, bratranca in nečaka, gospoda

Antona Bojanca

se prav prisrčno zahvaljujemo za spremstvo k zadnjemu počitku: preč. duhovščini šmihelski, č. Usmiljenim bratom, v prvi vrsti pa preč. g. vodji Reščiču za tolažilne obiske v bolezni, vsem prijateljem in znancem, kakor tudi vojaštvu, kateri so spremili svojega tovariša k prezgodnjemu grobu. Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj!

Žalujoči ostali.

Šmihel, 26. marca 1918.

Loterijske številke.

Trst, 20. marca 33 18 71 29 5

K pomladanski žetvi.

PERENKA.

Centrala za krmila na Dunaju kupi osnažene zdrave in suhe korenine pirnice ali perenke po 25 kron za 100 kg, naložene na postaji v vagon. Pismene ponudbe je poslati na: Futtermittelzentrale, Ersatz, Futterabteilung, — Wien I, Trattnerhof 1.

Starejši hlapec za oskrbovanje govedi, in mladenič za vožnjo z voli

se sprejmeta na večje posestvo. Prosta hrana in stanovanje, ter plača po dogovoru. Ponudbe na upravništvo Dolenjskih Novic.

Priporočilo.

Zidarski mojster se priporoča za vsakovrstno delo, bodisi za peči, štedilnike, nanovo, ali pa v popravilo. Naslov pove upravništvo Dol. Novic, ampak le proti znamki 15 vinarjev.

Gumi za cepljenje trt

se dobi pri tvrdki

FRANC KENDA

✦ RUDOLFOVO. ✦

Naročila se sprejemajo samo do 30. aprila.

Kislo vodo in vino

razpošilja A. OSET, p. Guštanj, Koroško.

Tisk J. Krajec nasl.